

VIVEs kommunetal, februar 2019: Kommunerne budgetterer med stigende serviceudgifter

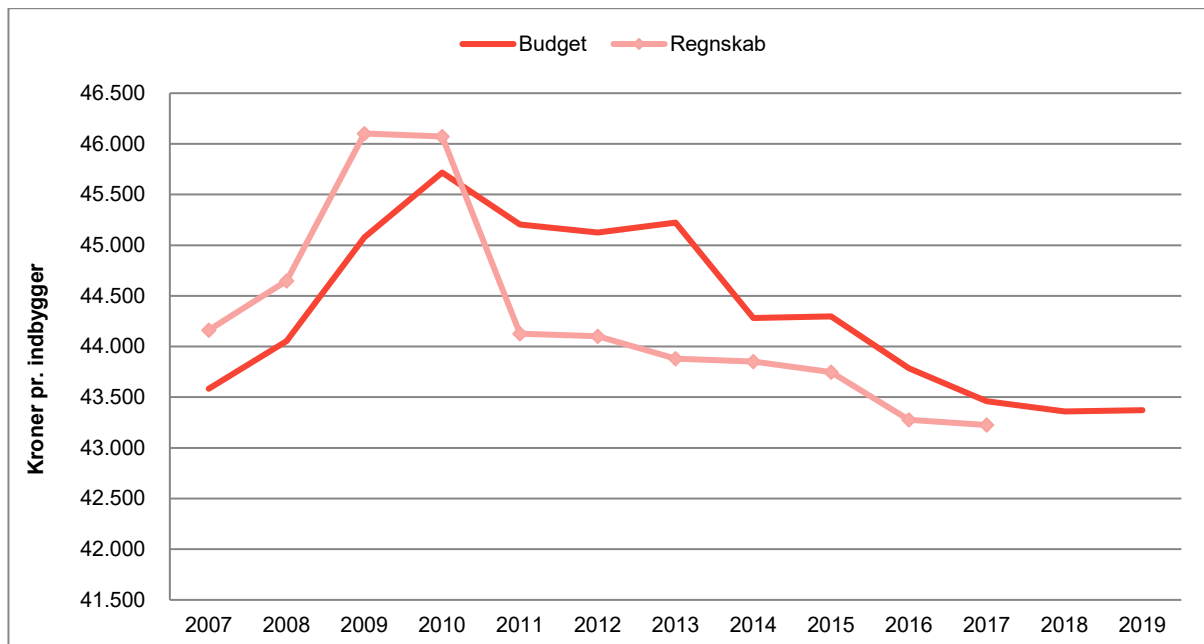
Kommunerne budgetterer med større stigninger i serviceudgifterne i 2019 end i mange år. Det er første gang siden 2015, at serviceudgifterne målt pr. indbygger stiger. Dette dækker dog over betydelige variationer på tværs af udgiftsområder og kommuner.

Økonomaftalen mellem KL og Regeringen for 2019 gav mulighed for, at kommunernes serviceudgifter kunne stige med 1,2 mia. kroner i forhold til 2018. De netop offentliggjorte budgetter for 2019 viser, at kommunerne har udnyttet denne mulighed. Kommunerne budgetterer samlet set med, at serviceudgifterne stiger med 1,2 mia. kroner fra budget 2018 til budget 2019.

Serviceudgifterne stiger med 14 kroner pr. indbygger

Stigningen i serviceudgifterne skal dog ses i sammenhæng med, at befolkningstallet også stiger. Opgøres serviceudgifterne pr. indbygger, svarer stigningen i serviceudgifter fra 2018 til 2019 til en stigning på 14 kroner pr. indbygger. Omend der er tale om en beskeden stigning målt pr. indbygger, så adskiller udviklingen fra 2018 til 2019 sig fra udviklingen i de seneste 4 år, hvor kommunerne hvert år siden 2015 har budgetteret med faldende serviceudgifter pr. indbygger (jf. figur 1).

Figur 1 Serviceudgifter pr. indbygger 2007-2019

Note: 2019-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer.

Kilde: ECO Nøgletal.

Udviklingen viser, at kommunerne hvert år siden 2011 har brugt mindre på service, end der var budgetteret med. Det bliver illustreret i figur 1 herover. Dette hænger bl.a. sammen med, at staten i 2011

skærpede truslen om økonomiske sanktioner over for kommunerne, hvis serviceudgifterne for kommunerne under ét ikke holdt sig inden for den aftalte økonomiske ramme, og hvis kommunerne samlet set overskred deres budgetter. Sanktionstruslen hviler stadig over kommunerne, og tendensen til budgetunderskridelser vil sandsynligvis også gøre sig gældende, når regnskaberne for 2018 og 2019 foreligger.

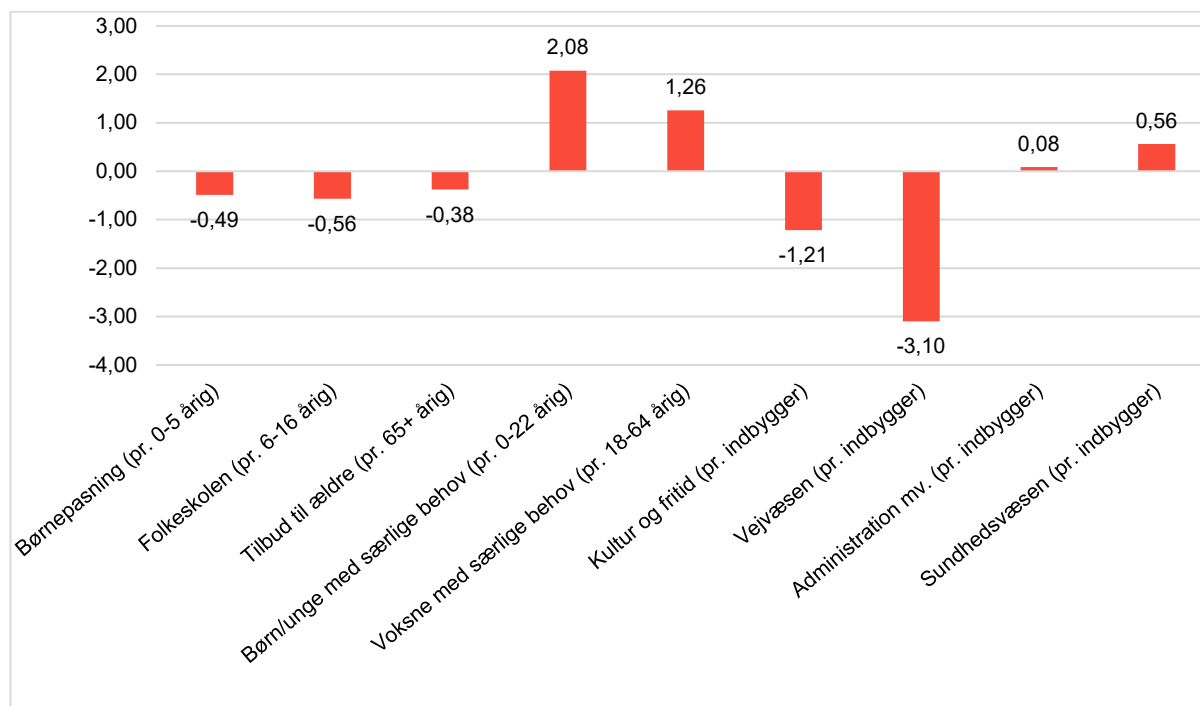
Serviceudgifterne vokser mest på det specialiserede socialområde

Den generelle stigning i kommunernes servicebudgetter pr. indbygger fra 2018 til 2019 dækker over store udsving mellem de enkelte serviceområder. Opgøres udgifterne pr. indbygger i målgruppen, så har kommunerne under ét øget budgetterne mest på det specialiserede socialområde i form af udgifter til området for udsatte børn/unge og området for funktionshæmmede, misbrugere og andre voksne med særlige behov. Det bliver illustreret i figur 2 herunder. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at kommunerne i de senere år især har haft problemer med at overholde budgetterne på disse områder.

Kommunerne budgetterer med et fald i udgifterne pr. potentiel bruger på både børnepasnings-, folkeskole- og ældreområdet samt ikke mindst på områderne kultur og fritid samt vejvæsen, som oplever de største procentvise reduktioner.

Figur 2 nedenfor viser væksten i serviceudgifterne for kommunerne som helhed på ni serviceområder fra budget 2018 til 2019. På alle områderne er udgiften opgjort pr. potentiel bruger, dvs. pr. borger i den aldersgruppe, som servicen primært retter sig imod. Udgifterne til børnepasning er fx opgjort pr. 0-5-årig og udgifterne til ældreområdet pr. 65+-årig.

Figur 2 Procentvis vækst i serviceudgifter på udvalgte serviceområder 2018-2019

Note: 2019-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer. Ændringer i procent pr. potentiel bruger.

Kilde: ECO Nøgletal.

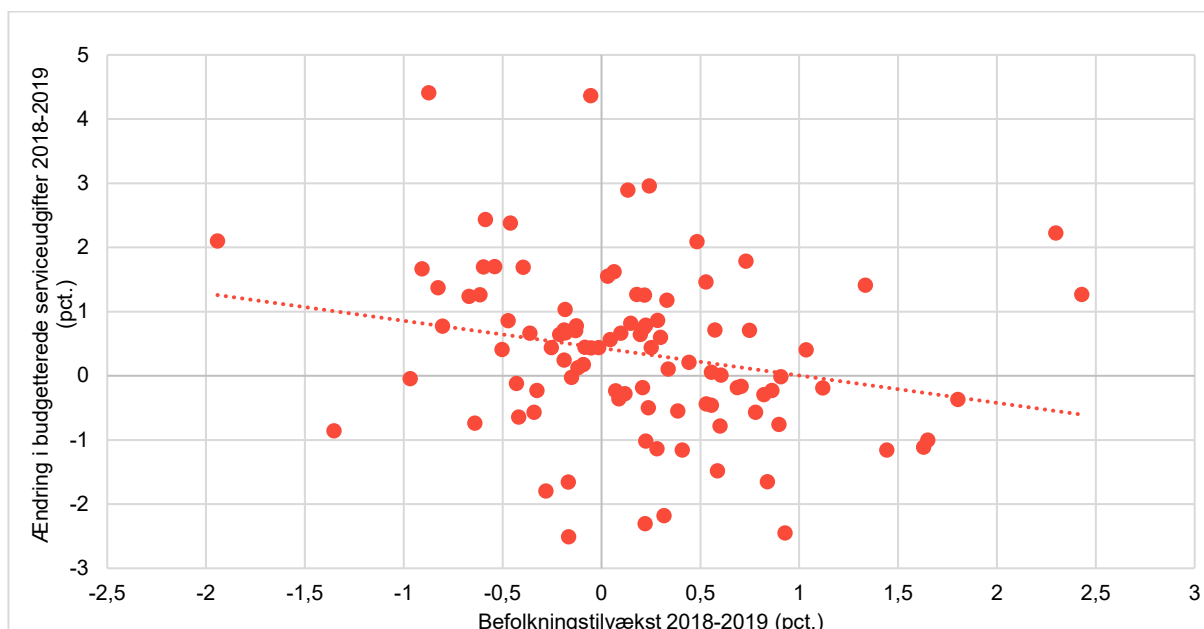
Det er vigtigt at være opmærksom på, at udgifterne i figur 2 er opgjort pr. potentiel bruger, og at de procentvise ændringer derfor også afspejler de underliggende ændringer i befolkningstallet i de forskellige aldersgrupper. For eksempel dækker det procentvis fald på 0,38 procent på ældreområdet pr. 65+ årig over, at de samlede udgifter på ældreområdet er budgetteret til at *stige* med 650 mio. kroner, svarende til en stigning på 1,4 procent, samtidig med at der bliver *flere* ældre, så udgiften pr. enkelte ældre falder.

Serviceudgiften pr. indbygger stiger især i kommuner med befolkningstilbagegang

Den budgetterede udvikling i serviceudgifterne varierer på tværs af landets kommuner. Hvor nogle kommuner budgetterer med en stigning i serviceudgifterne på op mod 3.500 kroner pr. indbygger, budgetterer andre med et fald i serviceudgifterne på op mod 1.200 kroner pr. indbygger. Samlet set budgetterer 57 kommuner med at øge de budgetterede serviceudgifter pr. indbygger fra 2018 til 2019, mens omvendt 41 kommuner budgetterer med faldende udgifter pr. indbygger. De enkelte kommuners budgetterede stigning i serviceudgifterne fremgår af landkortet i figur 4 sidst i dette notat.

Figur 3 viser den procentvise vækst i kommunernes budgetterede serviceudgifter sammenholdt med befolkningstilvæksten i de enkelte kommuner. Her spores en tendens til, at det især er kommuner med tilbagegang i befolkningstallet, der budgetterer med øgede serviceudgifter pr. indbygger, mens kommuner med befolkningstilvækst i højere grad budgetterer med faldende serviceudgifter pr. indbygger. Dette mønster peger på, at når serviceudgifterne pr. indbygger stiger, så kan stigningen ikke alene forklares ved stigende udgifter, men også ved et faldende befolkningstal.

Figur 3 Procentvis vækst i budgetterede serviceudgifter pr. indbygger 2018-2019, efter befolkningsvækst

Kilde: ECO Nøgletal. Alle tal i 2019-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer.

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om kommunernes udgifter, struktur og befolkningsmæssige sammensætning fra Danmarks Statistikbank (www.statistikbanken.dk).

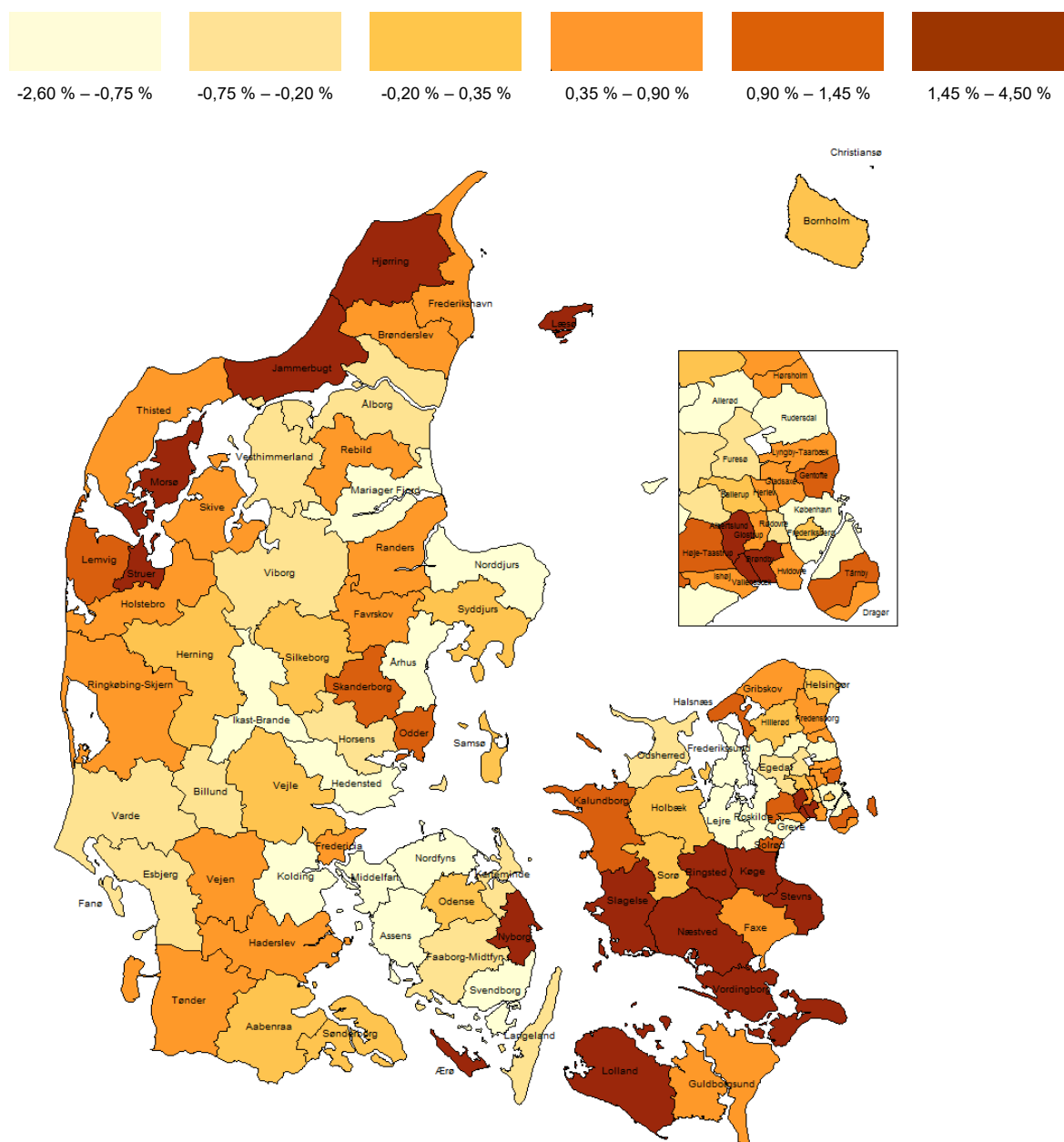
Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om kommunernes udgiftsniveau og udgiftsudvikling:

- Tabel 1.30 Ressourceforbruget på 19 udgiftsområder – budget 2018
- Tabel 1.32 Budgetoverskridelse på 19 udgiftsområder 2017
- Graf 4.16 Udvikling i serviceudgifter 2012-2018.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Figur 4 Budgettereret vækst i serviceudgifter pr. indbygger 2018-2019 (procent)

Kilde: ECO Nøgletal. Alle tal i 2019-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer.